

TRETTIOFÖRSTA SÖNDAGEN "UNDER ÅRET"

ÅRGÅNG B

Första läsningen: **5 Mos 6:2-6** (*Hör, Israel! Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta*)

I varje ögonblick borde vi stanna upp och höra dessa heliga ord eka inom oss. De korrigerar vår kurs, hjälper oss att göra om våra prioriteringar så att vi har **Guds ära och lovprisning som mål för allt vi gör**. Vi ska även korrigera varandra med dessa ord ("barn och barnbarn" v. 2). Det finns ingen situation då dessa ord vore opassande att säga. Känns de opassande, då är det situationen som gått galet, inte Gudsordet.

Vissa uttryck upprepas här flera gånger: Vi ska *följa* och *lyssna* till Gud, och detta med *hela* vårt jag. Att älska Gud är att aktivt hålla hans bud (1 Joh 5:2). V. 4 inleder den judiska trosbekännelsen, *Shema*, som även måste ha varit Jesu dagliga bön, de orden som utgör fundamentet för allt i Femte Moseboken. Att "frukta Gud" (v. 2) är att prioritera hans vilja, inte att leva i rädsla för Gud. *Den fullkomliga kärleken fördriver rädslan* (1 Joh 4:18; jfr Rom 8:15). *Den som fruktar Herren är inte rädd för något, hans mod sviktar aldrig, ty Herren är hans hopp* (Syr 34:16). Att älska av "hela" sitt hjärta betyder **att ha bara Gud som Gud**, att inte lämna minsta lilla utrymme åt avgudar som vidskeplighet, pengar och makt, inte ens öppna dörren på glänt.

Andra läsningen: **Hebr 7:23-28** (*Eftersom han är till i evighet behåller han för alltid sitt prästämbete*)

Jesus gjorde sig själv till en offergåva. Gåvan är utan brist eftersom han är utan synd (Hebr 4:15) och evig (v.24). Guds Son gav sig hän *helt och hållet* för oss. Så älskade han oss av **hela sitt hjärta, hela sin själ, hela sitt förstånd och av hela sin kraft**, och han visade till det yttersta vad det vill säga **att älska sin nästa som sig själv, ja, mer än sig själv** (jfr dagens två övriga läsningar; jfr 3 Mos 19:18). Tar vi denna kärlek till oss växer en klippa av trygghet inom oss. "Hans kors är mitt hjärtas glädje" – så sade den helige Paulus av Korset (se 19 oktober). *Mina kära, om Gud har älskat oss så, måste också vi älska varandra* (1 Joh 4:11).

Evangelium: **Mark 12:28b-34** (*Du skall älska Herren, du skall älska din nästa*)

Markus låter oss förstå att den skriftlärde frågar för att han märker att Jesus ger bra svar. Mannen är positiv till Jesus och inte ute efter att lägga fällor (i motsats till de laglärda i Matt 22:34 och Luk 10:25). Han är inte långt från Guds rike (v. 34), ja, han kommer allt närmare riket just för att han vill lyssna med öppna öron och ställa frågor. Det finns inget annat sätt att komma till tro på att Jesus är SANNINGEN än genom att aktivt söka svar hos honom. Då som nu sker det i äkta, öppen **dialog**, och i Jesu sällskap, bland hans vänner, det vill säga i **kyrkan**. Denne skriftlärde, som vi tyvärr bara möter i Markus evangelium, inser så att kärleken är *lagen i dess fullhet* (Rom 13:10).

Söndagens kollektbön (bön innan läsningarna):

Allsmäktige och barmhärtige Gud, din gåva är det att vi rätt kan tjäna dig. Låt inget hindra oss att nå det goda du har lovat. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Gud, som med dig, Fader, och Den helige ande lever och råder från evighet till evighet. Amen.

MÅNDAGEN 1 NOVEMBER – ALLA HELGONS DAG

Vi firar enskilda helgon under alla årets 365 dagar, men idag – på ALLA HELGONS HÖGTID (då vi förväntas delta i mässan) – tackar vi Gud för allihop, även de okända helgon som bara Gud känner, de många som är den helige Andes frukter i världen – ”pingstens skörd”. Dagens första läsning ur aposteln Johannes *visionsbok* för dem fram för vår inre blick (Upp 7:9):

... en stor skara som ingen kunde räkna, av alla folk och alla stammar och länder och språk. De stod inför tronen och Lammet, klädda i vita kläder, med palmkvistar i sina händer.

Palmkvistar bars vid den judiska *lovhyddefesten* (jfr 1 Mack 13:51; Joh 12:13), och vi kristna bär dem på *palmsöndagen*. Det är lovsången, jublet från dessa fester som här i läsningen upphöjs till en himmelsk glädjeprocession. Alla de heliga har *ett sigill på sina pannor* (v.3) – Johannes tänker på dopets sakrament. Siffran 144 000 i v. 4 är starkt symbolladdad: Den är 12 x 12 x 1 000 (12 är en helig siffra, alla Gudsfolkets 12 stammar multipliceras med sig själva och med 1 000, som är siffran för ”de många” – här är alltså tal om en *helig fullständighet*: **alla Guds vänner är med.**

Redan nu på jorden får vi glädja oss åt att vi är bjudna till denna fest: andra läsningen talar om att *nu är vi Guds barn* och att *vi kommer att bli lika honom* (1 Joh 3:2). Vad vi ska göra för att nå målet är att förbli i Saligprisningarnas anda – det lär vi av evangelieläsningen ur Bergspredikan (Matt 5:1-12a). Gud framför och före allt annat! Hellre fattig, hellre sörjande, hellre ödmjuk än att gå miste om *himmelriket* (v. 10). Denna inställning är varje helgons livsprogram, och den kan bli vårt också.

Allhelgonahögtiden har sitt ursprung i östkyrkan där den firas söndagen efter pingst, som pingstens ”skördefest”. Påven Gregorius III invigde ett kapell i Peterskyrkan till ”Alla helgon” och fastlade dagens datum. År 610 omvandlades det gamla Pantheon – alla gudars tempel i Rom till kyrka, invigd åt jungfru Maria och martyrer; den heter än i dag *Sancta Maria ad Martyres*, även om turistböckerna behåller det hedniska namnet. På invigningsdagen 13 maj överförde man martyrernas ben från katakomberna och lade dem under golvet i denna kyrka. Hela 28 vagnslass med relikier hämtades från katakomberna, också för att skydda dem mot gravplundrare. Allmänt i västkyrkan började dagen högtidlighållas 1 november omkring år 800, med stöd av kung Ludvig den fromme. Att kvällen innan högtiden, *All Hallows Eve* på engelska, nyligen förvandlades till hedniskt

makaber spökfest för barn (*Halloween*) är lika svårt för en kristen mentalitet att acceptera som att Jesusbarnet har bytts ut mot jultomten eller Jesu uppståndelse mot harar och häxor. Den världen är INTE helig, och det märks på många sätt.

Men missbruket upphäver inte bruket. Alla helgons dag pekar på himlen. Helgonen är de som med trons ögon inser detta stora sammanhang. De lyfter sina armar för att ta emot ljuset. Måtte vi en gång få se himlen öppen och ansluta oss till den stora processionen – *when the saints go marching in!*

Läsningar på denna dag: Upp 7:2-4, 9-14; 1 Joh 3:1-3 samt Matt 5:1-12a

TISDAGEN 2 NOVEMBER – ALLA SJÄLARS DAG

Vi firar ALLA SJÄLARS DAG i dag – vi kommer ihåg våra avlidna familjemedlemmar och vänner. Vi tändar ljus på deras gravar eller framför en bild av dem hemma. Vem av oss behöver inte förböner när vi dör? De flesta av oss lämnar nog världen som en sorts ofärdiga öden – så mycket som behöver rensas innan vi kan ingå i himlen, dit inget orent kan komma (Upp 21:27)! Kyrkan lär oss att vi får tro och hoppas att våra böner och offer kan gagna dem som lider i skärselden. Självkligt! Kärleken räcker bortom död och grav. Kärleken dör aldrig, är oförstörbar. Kärleken är huvudporten till Guds hjärta.

Dagens läsningar i mässan vill leda vår uppmärksamhet just till **förbönen för de avlidna**. De två första läsningarna känns förunderligt intensiva, om vi läser dem med tanke på de avlidna, så att säga ur deras perspektiv som nu är i skärselden. Dessa kan inte längre göra något för sin frälsning utan är hänvisade till våra böner och uppoffringar. Orden i läsningarna ger röst åt själar som inte kan ropa längre. Vi ber i deras ställe, och för dem. Det är en vacker och kärleksfull handling. I evangelietexten ger Johannes oss sedan Jesu tröst: *De döda ska få liv! Det finns hopp bortom graven, därför att jag, Guds Son, har varit där. Gud hör din bön för de döda och befriar dem!*

Särskilda läsningar denna dag: Job 19:1, 23-27; Fil 3:20-21; Joh 5:24-29

ONSDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 13:8-10** (*Kärleken är lagen i dess fullhet*)

Vi hör här ett eko av Jesu sammanfattning av Moses lag i det dubbla kärleksbudet (Matt 22:37-40; jfr Gal 5:14). Vi är ”skyldiga” att älska varandra (v. 8) därför att vi vet hur Gud har älskat oss (1 Joh 4:11 f), nämligen genom Jesus (Joh 13:34 f). Att *älska som Gud* är att göra som Jesus gjorde, då han på skärtorsdagskvällen blev sina vänners tjänare genom att tvätta deras fötter. Så ska vi tjäna varandra i kyrkan (Joh 13:14-17). Det är vad Paulus vill ha sagt här i Romarbrevets sista del. Observera att Paulus på inget sätt vill ”avskaffa”

Guds bud, även om han tidigare här i Romarbrevet har förklarat att människan inte genom Moses lag kan bli rättfärdig inför Gud. Lagen behåller dock sin mening. Genom **Kristi Ande** får den liv och kan uppfyllas (jfr Matt 5:17).

Evangelium: **Luk 14:25-33** (*Ingen kan vara min lärjunge om han inte avstår från allt han äger*)

Sista meningen (v. 33) är radikal. Den avser t. ex. dem som väljer klosterlivet. Den gäller inte i sin bokstavligen innebörd alla kristna. Versen får inte heller ses som en sammanfattning av läsningen. Det som sades innan, om att hata familjen, bära korset, bygga torn och dra i krig, det handlar om att Jesu efterföljelse har ett pris, men priset kan se ut på otaliga olika sätt. Hur vi än vill anstränga oss som hans lärjungar, så ska det ske på *förnuftiga* sätt. Det är oansvarigt att starta orealistiska projekt. Vissa helgon tog riskabla lån utan säkerhet för att bygga sjukhus. Allt ordnade sedan upp sig mirakulöst. Utmärkt! Men de är ändå generellt inga goda förebilder. Man ska lita på Guds försyn men också ha koll och kontroll. Hjärnan är också döpt, inte bara hjärtat! Skaparen har gett oss förståndet för att vi ska använda det. Den medvetna motsatsen vore att inte hedra honom.

Behåll ditt oberoende i allt vad du gör (Syr 33:23).

TORSDAGEN I 31 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Rom 14:7-12** (*Vare sig vi lever eller dör tillhör vi Herren*)

Kristna tjänar Gud var och en på sitt sätt. Vi ska inte se ner på varandras tjänst. Varför döma medkristnas prestationer? En dag ligger DU i kistan, och andra står där och tänker fritt om dig. Vem ska då tala väl om dig inför Gud? Tänk positivt om de andra redan nu, be för dem, ursäkta deras brister och misstag. Visa att du bryr dig om dem. Då kommer deras böner att följa dig den dagen. *Frikänn, så skall ni bli frikända*, sa Jesus (Luk 6:37).

Paulus liv var ständigt i fara (1 Kor 15:32; 2 Kor 1:8-9). Att "dö för Herren" (v. 8) kunde drabba honom när som helst. Citatet i v. 11 blandar Jes 49:18 med 45:23. Hos profeten menas Gud. Paulus använder det i Fil 2:10-11 om **Jesus** – han är *sann Gud*.

Evangelium: **Luk 15:1-10** (*Det blir stor glädje i himlen över en enda syndare som omvänder sig*)

Lukas femtonde kapitel är en källa till tröst för syndare i alla tider. Om endast detta kapitel i Bibeln hade överlevt till i dag, så hade vi ändå vetat vad kristendom är! Vi får här de inledande liknelserna om **att vara förlorad och hittas av Gud**. Har du hittat Gud? Nej, han hittade dig! Det var Guds verk, inte ditt. När du hoppar från trampolinen ner i sjön, så är det gravitationskraften, inte du, som verkar. Så drar Fadern dig till Jesus fast du upplever det som ditt eget sökande (jfr Joh 6:44, 65). **Han** vill förlåta. *Därför* blev Sonen

människa och bar dig, det förlorade fåret, på sina axlar – de axlar som sträcktes ut på korssets armar för att bära din synd (jfr Ps 119:176; Hes 34:11f)! Herden är alltid beredd att söka tålmodigt efter dig i syndens bittra ödemark, dit du har förrirat dig. *Därför* finns kyrkan med alla sina nådemedel, all personal, all konst, alla skrifter. Så viktig är du för Gud! Gud är god och allsmäktig. Vad kan han inte åstadkomma? Han skapar en värld ur intet och förvandlar syndare till helgon! Vilketdera av dessa två under som är störst är svårt att säga.

Du kristne, inse din värdighet (Den helige påven *Leo den Store*, se 10 november)!

FREDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 15:14-21** (*Hedningarna ska bli ett offer som Gud tar emot*)

Judarnas tempel förstördes av romarna år 70 e. Kr. Sedan dess har de ingen prästerlig tjänst. Paulus var aldrig präst vid templet i Jerusalem men kan ändå kalla sig för ”tempelpräst” (v. 16). I den kristna kyrkan har prästerskap och offer bevarats, men i ny form, under *den nye översteprästen* från Gud, Jesus Kristus (Hebr 4:14 ff). Han är även *offergåvan* på våra altaren, och med honom gör vi oss själva – även vi är hämtade från hednafolken (v. 16, 18) – till offergåvor åt Gud. Därför är *offertoriet* i mässan så viktigt, ögonblicket då bröd och vin bärs fram: just då ska vi alla, Guds prästerliga folk (jfr 2 Mos 19:6; 1 Pet 2:9), erbjuda det vi är, har och gör som offergåvor. Vi ber om att bli helgade genom Anden och mottagna av Gud (jfr v.16). V. 21 är ett eko av Jes 52:15, förutsägelsen om *Jesu lidanden* - som Paulus i sin tjänst fick så stor del av!

Evangelium: **Luk 16:1-8** (*Denna världens människor betar sig klokare mot sina egna än ljusets människor gör*)

Jesus uppskattar praktiskt förnuft, som vi också såg i evangelieläsningen i förrgår (om tornbyggaren och krigarkungen). Dagens huvudperson - som tillhör *denna världens människor* (v. 8) – är listig och snabb som en räva. Han handlar smart men inte rätt. *Trolöshet mot huvudman* borde han fällas för - så här får man inte göra med anförtrodda tillgångar (om det inte handlar om gottgörelser i arbetsgivarens namn för gammal orätt, vilket inte är otänkbart i fallet här!). Jesus ger oss trixaren som ett föredöme. Det är givetvis hans kloket som berömmas, inte hans dokumentförfalskning. Jesus undrar varför vi – ”ljusets människor” (v. 8) - inte är lika måna om *vårt eviga väl* som han är om sitt jordiska väl. Även vi är på väg mot ”uppsägning” (död) och ”räkenskap” (dom). Varför ser vi inte till att skaffa oss förebedjare (fromma, arma människor på jorden, och helgonen i himlen)? Det är vår *dårskap* som gör oss så tanklösa. Därför bryr sig så få sig om att anropa sina namnhelgon eller änglarnas hjälp. Man reser sällan på pilgrimsresor och vallfärder. Så osmart att missa dessa *nådemedel*!

Förslag till fredagsoffer: Tänka på advent. Tiden är nära. Blir den en ny början för mig?

LÖRDAGEN I 31 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Rom 16:3-9, 16, 22-27** (*Hälsa varandra med en helig kyss*)

Romarbrevets sista kapitel är en kaskad av personliga hälsningar. Märkligt! Paulus har väl ännu aldrig varit i Rom (Rom 1:10-13)? I urkyrkan fanns det gott om informationsutbyte, som vi ser här. Paulus vet om att två av dem han hälsar till är i fängelse (v.7). Han kallar dem för "apostlar" (han kallar ibland kyrkans missionärer så, medan evangelierna reserverar ordet apostel för *de tolv* kring Jesus). I modern tid har det spekulerats i att "aposteln" Junias kunde stå för kvinnonamnet Junia (man vill bevisa att "kvinnor kunde bli präster"). Men även om det vore en kvinna (Andronikos hustru?) så finns inga belägg för att kvinnor i urkyrkan insattes i det vigda ämbetet. Så även med kvinnan *Foibe* i Rom 16:1, som sägs "tjäna" kyrkan, och *Prisca* (= Priscilla i Apg 18:1 f) i v. 3 som med sin man Aquila nu tydligen hyser en församling i Rom. *Maria* i v. 6 kan inte vara jungfru Maria, som enligt traditionen vistades i Efesos och väl inte levde längre när detta brev skrevs (år 58 e. Kr.). Förbluffande många namn här i kap. 16 är typiska *slavnamn* (t.ex. *Ampliatius* i v. 8) - många slavar valde att bli kristna. Paulus sekreterare *Tertius* (annars okänd) hälsar (v. 22), liksom *Gajus* i Korinth, som gav husrum åt Paulus och kyrkan (= Gajus från 1 Kor 1:14?). *Stadskassören Erastos* (v.23) kan vara Erastos från Apg 19:21. Är han också den Erastus som nämns på en inskription i Korinth från denna tid (där det står att han finansierade en gatubeläggning)? Aposteln *Petrus* nämns underligt nog inte alls. Var relationen till honom ännu ansträngd (jfr Gal 2:11f)? Eller var Petrus inte i Rom just då? Eller skyddade Paulus kyrkans högste ledare (av sekretesskäl) genom att inte nämna hans namn?

Evangelium: **Luk 16:9-15** (*Den som är trogen i smått är trogen också i stort*)

De fattiga du hjälper i dag kanske dör före dig. Då kommer de att tala för dig inför Gud och välkomna dig i paradiset. Vem är de som är "trogna i fråga om den ohederliga mammon" (v. 11)? De som fått en bra lott i livet och ivrigt använder den till att göra gott. Mammon (rikedomarna) kallas här "ohederliga": Det finns ingen "rättvisa" i att just du föddes rik! Vad menas med "andras egendom" i v. 12? Den helige Johannes Chrystomos sa: "Att inte låta de fattiga få del av det man själv äger, det är att stjäla och att beröva dem livet. Det är inte våra ting vi behåller för oss själva, utan deras" (se *Katolska kyrkans katekes*, nr 2446). V. 13: På Jesu tid fanns det slavar som delades av två olika ägare. Vilket hårt liv det måste ha varit! Så slits du i bitar av krav från olika håll, om du vill behaga både världen och Gud! Välj sida - Gud eller mammon! En dag ska vi ångra att vi satte status, makt och rikedom över rättvisan, ty *det som människor sätter högt är skändligt i Guds ögon* (v.15).

Om någon som har vad han behöver här i världen ser sin broder lida nöd men stänger sitt hjärta för honom, hur kan då Guds kärlek förbli i honom (1 Joh 3:17)?

